

novoles

11. julija 1979

LESNI KOMBINAT NOVO MESTO – STRAŽA

PLAN IN UKREPI ZA NJEGOVO IZVRŠITEV

S TEM PLANOM IN UKREPI SI V NAŠI TOZD POSTAVLJAMO NALOGE IN DOLŽNOSTI, S KATERIMI SE OBVEZUJEMO, DA BOMO V LETU 1979 USPEŠNO DOSEGALI TISTE CILJE, ZARADI KATERIH ZDRUŽUJEMO SVOJE DELO, TO JE, DA BOMO USPEŠNO ZADOVOLJEVALI SVOJE IN SKUPNE POTREBE.

I. CILJI PLANA IN UKREPOV

Ko pristopimo k delu, si vedno postavimo cilje, ki dajejo smisel našemu delu, obenem pa nam dajejo tudi pogum, da začeto delo kljub težavam tudi končamo. Tudi v naši TOZD si za leto 1979 postavljamo cilje našega dela in sicer: povečanje dohodka ter iz njega izvirajoče povečanje sredstev za osebne dohodke, povečanje sredstev za skupno in splošno porabo ter povečanje sredstev za akumulacijo. Pri stalnem porastu stroškov in deleža sredstev za osebno porabo lahko v danih pogojih le s povečanjem celotnega prihodka – povečujemo ga za 25,2 % – povečamo deloma tudi dohodek.

1. POVEČANJE DOHODKA

Povečanje dohodka je v samoupravno urejeni družbi temeljni cilj planov gospodarjenja. Iz dohodka se napajajo vsa tri področja družbene potrošnje: tako osebna, skupna in splošna kot tudi investicijsko razvojna potrošnja. Zato velja osnovno pravilo: povečanje dohodka omogoča boljše zadovoljevanje vseh potreb.

2. POVEČANJE SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE

Osebni dohodki in skupna poraba so viri osebne potrošnje. Osebni dohodki nam omogočajo življenjski standard, to je, kolikor zaslužimo toliko imamo. Najmanj, kar moramo s svojim delom zagotoviti je, da zagotovimo rast sredstev za osebne dohodke v tej višini, kot rastejo življenjski stroški. S tem ustvarimo enak življenjski standard kot v preteklem letu. Vsi pa težimo za tem, da se naši življenjski pogoji zvišajo, zato si postavljamo cilj povečanje sredstev za osebne dohodke. Več sredstev ustvarimo, višje osebne dohodke dosežemo – vendar le z delom.

3. POVEČANJE SREDSTEV ZA SKUPNO IN SPLOŠNO PORABO

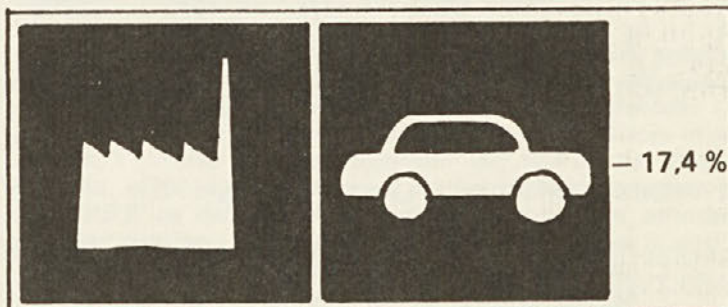
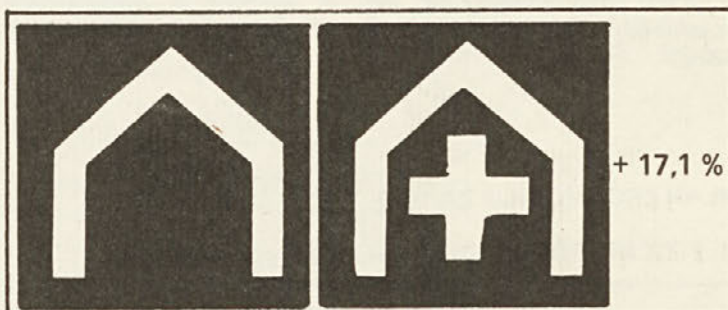
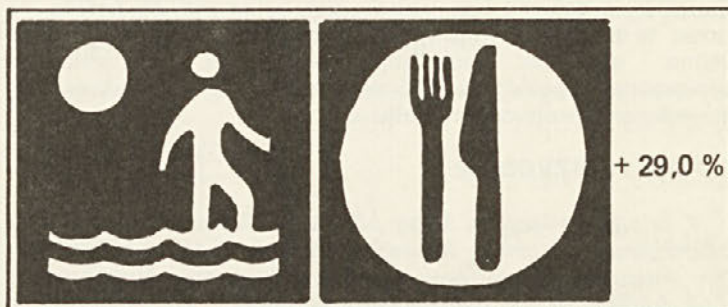
Vzporedno z rastjo osebnih življenjskih pogojev skrbimo v naši družbi tudi za skupni in splošni družbeni razvoj, preko katerega zadovoljujemo skupne in splošne potrebe oz. naš skupni družbeni standard. S sredstvi za skupno porabo omogočamo preko samoupravnih in interesnih skupnosti razvoj kulture, zdravstva, vzgoje in izobraževanja ter socialnega skrbstva, s sredstvi za splošno porabo pa omogočamo delovanje vsem ostalim ustanovam naše družbe. V letu 1979 bomo v ta namen izločali za 29,0 % več sredstev kot lani. Boljši družbeni standard je enako pomemben kot osebni, zato moramo vplivati tudi na njegovo rast in njegov program.

4. SREDSTVA ZA AKUMULACIJO

Razvoj družbe in TOZD zahteva stalno širjenje materialnih osnov dela. Širimo jih tako, da neprestano vlagamo del sredstev za investicije. V naših samoupravnih sporazumih smo se obvezali, da bomo odredili za akumulacijo več sredstev, če bo višji dohodek. V letu 1979 zaradi bistveno povečanih stroškov ne bomo mogli nameniti za akumulacijo toliko sredstev kot lani. S tem ko izdajamo sredstva za akumulacijo, si v bodoče zagotovimo izboljšanje pogojev dela in večanje dohodka. Sredstva za akumulacijo omogočajo torej razvoj TOZD in družbe!

TOZD
TAP

+7,2%

OPOMBA: Na desni strani navedene številke in procenti pomenijo, za koliko povečujemo posamezna sredstva v letu 1979 v primerjavi z letom 1978. Na primer: če je pri dohodku + 7,2 %, pomeni, da načrtujemo za leto 1979 povečanje dohodka za toliko odstotkov. Ne pomeni pa to naprimer, da načrtujemo povečanje osebnih dohodkov za 29,0 % po delavcu, ampak se bo za toliko povečala le skupna masa za osebne dohodke.

II. POGOJI GOSPODARJENJA V LETU 1979

Ko stopamo v novo poslovno leto, moramo upoštevati pogoje, v katerih bomo gospodarili. Ti pogoji so predvsem zmogljivosti (prostorske in strojne), s katerimi razpolagamo, tržno povpraševanje in povpraševanju ustrezna izbira proizvodnega programa ter gibanja cen na tržišču.

1. ZMOGLJIVOSTI

Planirana proizvodnja zahteva popolno izkoriščanje kapacitet v dveh izmenah (razen na prešah, kjer je planirano delo v treh izmenah). Vsak zastoj se bo nujno odražal pri realizaciji plana. Skratka, dane kapacitete ne omogočajo več, kot opredeljuje plan.

2. TRŽNO POVPRASEVANJE

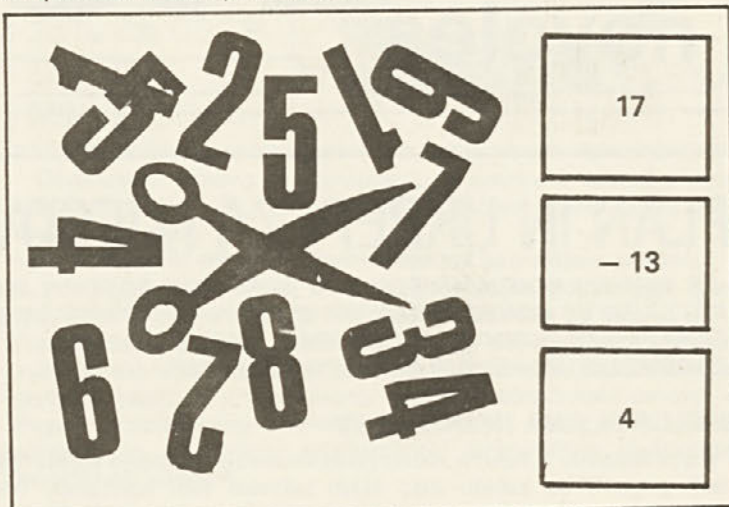
Za leto 1979 predvidevam ugoden plasma naših proizvodov na trgu. Dobro povpraševanje beležimo tako pri ploščah kot pri izdelkih predelave. Še posebej beležimo v letošnjem letu porast plasmaja sanitarnih in reliefnih plošč, ki jih proizvajamo za TOZD TKO in TVP. Upamo, da s prodajo v letošnjem letu ne bo večjih težav. Pri ploščah ugotavljamo, da bi jih lahko prodali več, če bi jih mogli izdelati.

3. STRUKTURA PROIZVODNEGA PROGRAMA

Struktura proizvodnega programa se letos spreminja in sicer: pri ploščah v korist manjših plošč (več sanitarnih in reliefnih), kar nam zmanjšuje proizvodne kapacitete; pri predelavi pa v korist svetlobnih trakov. Prilaganje strukture proizvodnje je njuno za vsakogar, ki hoče obdržati stalne in pridobivati nove kupce.

4. ŠKARJE CEN

Razmerje med rastjo nabavnih in prodajnih cen ima izredno velik vpliv na ekonomski položaj TOZD. V letu 1979 je razmerje te rasti za TAP zelo neugodno, kar odraža že samo nesorazmerje med rastjo celotnega prihodka (+ 25,2 %) in dohodka (+ 7,2 %). Dohodkovnost se napram lanskemu letu znižuje za 4,7 % ali izraženo v dinarjih za 5.571.000 din. Kar pomeni da je rast cen surovin, pomožnega materiala in fiksnih stroškov bistveno hitrejša, kot porast cen naših proizvodov.

III. NAČINI DOSEGANJA DOHODKA

Dohodek so ustvarjena sredstva, ki jih v samoupravno urejeni družbi po samoupravni poti delimo za različne namene. Pomembno je, da v TOZD ustvarimo čim večji dohodek, zato moramo na začetku leta izbirati čim boljše poti ali načine, da bomo ta cilj dosegli. Možnosti za doseganje boljšega dohodka so vedno naslednje: povečanje proizvodnje, optimalizacija proizvodnje, povečanje učinkovitosti dela in težnja po zmanjševanju proizvodnih stroškov.

1. PLAN PROIZVODNJE

V primeru z lanskim letom plan tako vrednostno kot fizično povečujemo. Pri tem je še posebej pomembno to, da v letošnjem letu intenzivno povečujemo tisti del proizvodnje, ki je produkt TAP (plošče, akrilni del predelave in montaže s transportom za 31,3 %), zmanjšujemo pa del, ki pomeni le kompletacijo (podnožja, okvirji, opirala za 6,6 %). Razmerja podaja spodnja tabela:

PLAN PROIZVODNJE ZA 1979

1. FIZIČNI PRIKAZ OSNOVNIH PROIZVODOV TAP

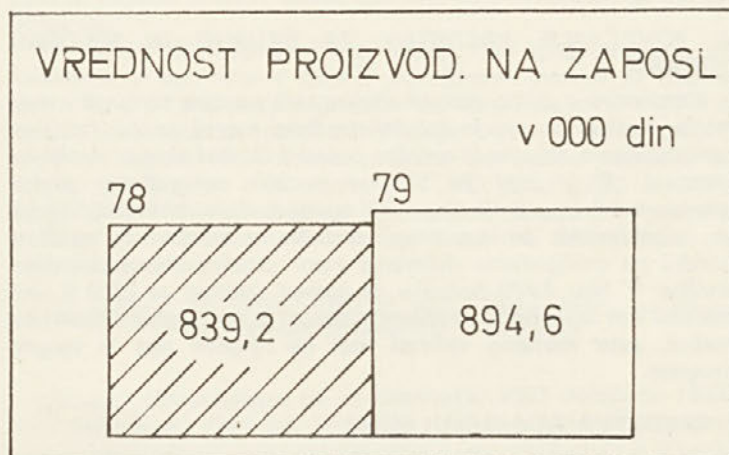
NAZIV PROIZVODA	ENOTA MERE	PROIZV. 1978	PLAN 1979	INDEKS 79/78
AKRILNE PLOŠČE	ton	843	1.000	118,6
KUPOLE – LUSKE	kom	4.028	4.730	117,4
TRAKOVI – LUSKE	kom	4.200	5.940	141,1

2. VREDNOSTNI PRIKAZ PLANA V 000 DIN

PROIZVODNJA	LETO 1978	PLAN 1979	INDEKS 79/78
PROIZVODI TAP Z MONTAŽO	77.931	102.311	131,3
IN TRANSPORTOM			
PROIZVODI KOMPLETACIJE			
(PODNOŽJA, OPIRALA, OKVIRJI)	16.895	15.774	93,4
SKUPAJ	94.826	118.085	124,5

2. OPTIMALIZACIJA PROIZVODNEGA PROGRAMA

V pogojih prodaje kot jo ima TAP, ko je preko 90 % proizvodnje tipično naročniškega značaja in, ko so tehnične proizvodne zmogljivosti v veliki meri izkoriščene in ko je planiranje praktično štirinajstdnevno, je težko govoriti o optimalizaciji programa. Prav pa je, da govorimo o kar največji fleksibilnosti, saj je le ob tem možno zadovoljiti kar največ kupcev v zahtevanih rokih. Dejstvo je, da le stalna korekcija plana v smislu prilagoditve kupcem omogoča tudi večjo prodajo in s tem tudi proizvodnjo. Le na ta način je možno kvalitetno izkoriščanje danih kapacitet in s tem tudi povečanje proizvodnje na zaposlenega. Vrednost proizvodnje na zaposlenega nam prikazuje spodnji grafikon.

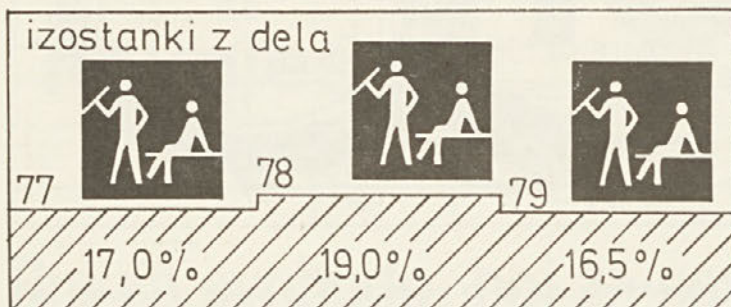
3. UČINKOVITOST DELA

Kaj je to učinkovitost dela?

Učinkovitost dela je predvsem: dobra izraba delovnega časa, dobro izkoriščanje proizvodnih kapacitet in dobra kvaliteta izdelkov. Na učinkovitost dela pvliva v prvi vrsti dobra organizacija dela, odnos delavcev do delovnih nalog in do prisotnosti na delu.

Prisotnost — kakšen odnos imamo do dela?

Prisotnost na delovnem mestu je izredno pomembna, saj bistveno vpliva na doseganje delovnih uspehov vse TOZD. Imamo več pojavov odsotnosti z dela (bolniške, neupravičeni izostanki, zamude ipd). Zaradi teh pojavov težko dosežemo postavljene delovne naloge. S tem si pa zmanjšujemo dohodek. V letu 1978 smo v primerjavi z letom 1977 zabeležili močan porast izostankov z dela, veliko je bilo predvsem bolnih do 30 dni in neplačanih izostankov. Za leto 1979 se zato obvezujemo, da bomo zmanjšali delež izostankov na nižji nivo kot je bil v l. 1977.

Delavna učinkovitost — kako jo bomo uresničevali?

V preteklem letu smo sprejeli novo nagrajevanje po delu, s čimer smo hoteli na eni strani doseči pravično nagrajevanje po delu in na drugi strani spodbujati delovno storilnost pri vseh delavcih. Ker v preteklem letu sprejete obveze nismo v celoti uresničiti na vseh področjih dela, si za l. 1979 postavljamo nalogo, da na eni strani

povečamo storilnost in na drugi strani, dejansko doseči tudi pravično nagrajevanje, to je, da bo bolje nagrajen tisti, ki delo opravi kvalitetno in v predvidenem času, manj pa tisti, ki tega ne stori.

Doseganje delovne učinkovitosti, tako prisotnost na delu kot tudi delovna storilnost, ki jo merimo z merili ugotavljanja delovne učinkovitosti, ni zadeva poslovnih organov, kajti če bi bila bi leti izgledali zgolj kot priganjači. To je predvsem naloga vseh delavcev, zlasti pa samoupravnih organov in političnih organizacij, katerih skrb je, da zagotovijo ustrezne odnose do delovnih nalog.

4. ZMANJŠEVANJE PROIZVODNIH STROŠKOV

Za povečanje dohodka, ki ga nameravamo ustvariti v letu 1979, je poleg cen na tržišču, izbire ustreznega proizvodnega programa, prisotnosti na delu in delovne učinkovitosti pomembna tudi pazljivost v proizvodnem procesu. V samem proizvodnem procesu, torej med delom, lahko vsak delavec, pa naj bo le-ta v pisarni (režijski delavci) ali pri stroju, privarčuje veliko denarja. S tem se zmanjšujejo stroški proizvodnje, na drugi strani pa na ta način lahko povečamo dohodek, ki ga potem razporejamo. Če na primer dosežemo samo 1 % prihranka na proizvodnih stroških, dosežemo kar 2,6 % večji dohodek, s tem pa povečamo maso za osebne dohodke za 1,3 % kar pa ni malo. Tako končno vplivamo tudi na višino osebnih dohodkov. Za leto 1979 si zato postavljamo nalogo, da bomo v tem letu težili k zmanjševanju vseh vrst stroškov, ki nastajajo v proizvodnji. To bomo dosegli z doslednim spoštovanjem meril ugotavljanja delovne učinkovitosti. Cilj na bo ta, da ne bomo prekoračili planskih stroškov, obenem pa bomo, kjer bo mogoče, iskali primerne izboljšave, s katerimi bi lahko še bolj zmanjšali proizvodne stroške.

IV. NAČRT CELOTNEGA PRIHODKA IN DOHODKA

Celotni prihodek je v denarni obliki izražena vrednost proizvodov, prodanih na trgu. Celotni prihodek je rezultat poslovne uspešnosti TOZD. Sestavine ustvarjenega prihodka so materialni stroški, amortizacija in dohodek. Prikazali bomo, kolikšen dohodek bomo ustvarili v tem letu, kako ga bomo razdeljevali in po kakšnem načrtu bomo razporejali čisti dohodek.

A. IZRAČUN DOHODKA

Za leto 1979 načrtujemo dohodek v višini 33.237.000 din. Izračunamo ga iz celotnega prihodka in sicer tako, da od celotnega prihodka to je od celotne ustvarjene vrednosti prodanih proizvodov naše TOZD odštejemo materialne stroške in amortizacijo. Materialni stroški so tisti stroški, ki nastanejo v proizvodnji: porabljene surovine, material in posredni stroški (elektrika, gorivo, vzdrževanje itd). Amortizacija so sredstva, ki jih izdajamo za obnavljanje izrabljenih strojev. V tem letu načrtujemo 118.085.000 din celotnega prihodka. Porabljena sredstva: materialne stroške in amortizacijo, načrtujemo v višini 84.848.000 din. Ko ta sredstva odštejemo od celotnega prihodka, pridemo do dohodka. To metodo izračunavanja nam prikazuje spodnja tabela.

IZRAČUN DOHODKA

CELOTNI PRIHODEK	118,085	din
- MATER. STROŠKI	82.201	din
- AMORTIZACIJA	2.647	din
PORAB SREDST. =	84.848	din
= DOHODEK	33.237	din

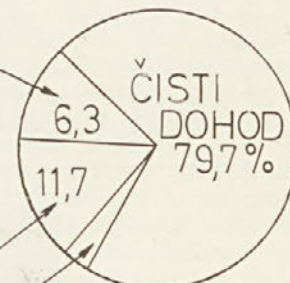
B. RAZPOREJANJE DOHODKA

Ko smo izračunali dohodek, smo prišli do tistih sredstev, ki jih potem razporejamo za razne namene, kar pa ostane, je čisti dohodek. Dohodek razporejamo za skupne in splošne potrebe. Nekatere obveznosti iz dohodka so določene z zakonom in s sprejetimi samoupravnimi sporazumi, druge so dogovorjene na podlagi pogodbenih ali drugačnih obveznosti.

Razporejanje dohodka vršimo tako, da najprej poravnamo obveznosti do temeljnih organizacij, ki opravljajo dejavnosti izobraževanja, kulture, znanosti in druge dejavnosti skupnega pomena, obveznosti do delovne skupnosti strokovnih služb, zakonske obveznosti, pogodbene in druge obveznosti. Ko odštejemo od dohodka vse obveznosti, ostane čisti dohodek. Za leto 1979 načrtujemo čisti dohodek v višini 26.498.000 din. Spodnji grafikon nam prikazuje razporejanje dohodka po glavnih obveznostih, kot ga načrtujemo za leto 1979.

PRISPEVKI

- DRUŽBI - SPOR.
- POGOD. OBVEZ., OBRESTI, ZAVAROV.
- ČLANARINE I.P.
- DSSS (mat str.)

C. NAČRT RAZPOREDITVE ČISTEGA DOHODKA

Razporejanje čistega dohodka načrtujemo po enakih načelih, kot smo opravili njegovo razporeditev ob bilanci za leto 1978. Razporedili ga bomo na štiri dele in sicer na osebne dohodke za živo delo in osebne dohodke za minulo delo, na akumulacijo in na rezervo. V rezervo moramo razporediti vsaj tolikšen del čistega dohodka, kakor ga določa zakon. Ta določa izdvajanje v rezerve v višini 2,5 % od dohodka in to tudi načrtujemo. Čisti dohodek zmanjšan za rezerve razporedimo nadalje na podlagi osnov in meril, ki smo jih zapisali v naše samoupravne sporazume in sicer:

- za živo delo na podlagi vloženega dela in višine dohodka
- za minulo delo in akumulacijo na podlagi uporabljenih sredstev in višine dohodka

Kot izhodišče osnove za razporejanje čistega dohodka uporabljamo torej naslednjo stvarno podlago:

IZHODIŠČNE OSNOVE ZA RAZPOREJANJE ČISTEGA DOHODKA

1-VLOŽENO DELO (z DSSS in BLP)	864.930 ED
2-VSA UPORABLJENA SREDSTVA	53.752.000 din
3-POSLOVNI SKLAD KOT VLOŽE = -NO MINULO DELO DELAV. TOZD	22.576.000 din

Osnove in merila, ki jih uporabljamo za razporejanje čistega dohodka, smo izpeljali iz naslednjih treh temeljnih načel:

a. Osební dohodki za živo delo morajo slediti gibanju dohodka in življenjskih stroškov. Živemu delu pripada v osnovi najmanj toliko osebnega dohodka, kolikor je bilo vložnega dela izreženega v enotah dela in ovrednotenega s takšno vrednostjo enote dela, da ustreza zadovoljevanju osnovnih življenjskih potreb (minimalni osebni dohodek).

b. Pravice delavcev iz minulega dela in obveznosti za akumulacijo se ravna po velikosti uporabljenih sredstev in po višini dohodka tako, da izdajamo za akumulacijo in osebne dohodke sorazmerno več sredstev, kadar so uporabljena sredstva večja, ali kadar je dohodek višji.

c. Pravice delavcev iz živega in minulega dela ter obveznosti za akumulacijo so udeležene v čistem dohodku enako (proporcionalno) to je v takem razmerju kot je razmerje njihovih obračunskih osnov. V načrtu za leto 1979 smo ugotovili, da moramo uporabiti naslednje obračunske osnove in merila:

a) Zvezni izvršni svet predvideva podražitev življenjskih stroškov za 11 %. To smo upoštevali tudi v našem načrtu in smo za toliko povečali minimalno ovrednotenje „enote dela“. Ker je bila ta lansko leto obračunana po 15,07 din na enoto, pomeni 11 % podražitev življenjskih stroškov, da jo moramo povečati na 16,73 din. V kolikor bo dejanska podražitev med letom večja, bomo to upoštevali pri izračunih za vsako tromesečje.

Če pomnožimo število načrtovanih enot dela z revalorizirano vrednostjo za to leto, dobimo minimalne osebne dohodke, ki so obračunska osnova za izračun deleža živega dela v čistem dohodku. Minimalni osebni dohodek = 864.930 ED X 16,73 din = 14.470.000 din.

b) Pri uresničevanju drugega načela uporabljamo dvoje meril: prvo za izmero kritja in drugo za določitev obračunskih osnov, za obvezo do akumulacije in za pravice minulega dela delavcev.

1. Merilo je „višina kritja“ za delo, za akumulacijo in živo in minulo delo (prej smo to imenovali relativna stopnja dohodka). Višino kritja ugotavljamo tako, da primerjamo doseženi, odnosno načrtovani čisti dohodek z minimalnim čistim dohodkom. Ta je seštevek minimalnega osebnega dohodka in minimalne akumulacije.

Višino minimalne akumulacije določa samoupravni sporazum na 5 % od vseh uporabljenih sredstev. Predvidevamo, da bo TOZD ustvaril v letu 1979 naslednje kritje:

minimalni OD	14.470
+ minimalna akumulacija (5%)	2.688
= minimalni čisti dohodek	17.158
dejanski ČD	25.173
kritje = minimalni ČD	17.158
= kritje	146,7

2. Merilo za določanje stopnje akumulacije in osebnih dohodkov iz minulega dela določamo na podlagi tabele iz samoupravnega sporazuma, ki je izračunana tako, da zagotavlja povečano izdajanje akumulacije in osebnih dohodkov iz minulega dela, če so uporabljena sredstva večja ali dohodek večji.

ČE JE KRITJE	100	110	140	160	180	200
JE % AKUMULACIJE	5	5,4	6,6	7,4	8,2	8,7
JE % ZA OSEB. DOHODKE IZ MINUL. DELA	0	0,6	2,4	3,6	4,8	6

Obračunske osnove za akumulacijo in pravice iz minulega dela izračunamo tako, da z ustreznimi % iz tabele (izpostavljena pod lupo) pomnožimo:

— pri obračunski osnovi za akumulacijo vsa uporabljena sredstva
— pri obračunski osnovi za osebne dohodke iz minulega dela poslovni sklad, ki predstavlja vloženo delo delavcev v TOZD.

c) Uporabo tretjega načela, na podlagi katerega razporedimo dejansko ustvarjeni dohodek za posamezne namene, prikazujemo v naslednji tabeli. V prvem stolpcu navajamo obračunske osnove, v drugem procentualno udeležbo posameznih osnov v njihovem seštevku in v tretjem procentualno razporeditev dejanskega dohodka po namenih. Pri razlagi bilance smo uporabili nekoliko drugačno tabelo izračuna.

OBRAČUNSKÉ OSNOVE IN DEJAN. RAZD. ČISTEGA DOHOD.

OBRAČUNSKÉ OSNOVE		DEJANSKA RAZPOR. ČD	2. ZA NAMEN
1. NAMEN	v000din		
MINIM. OS. DOHODEK	14.470	77,0	19.383
OSNOVE ZA AKUMU. % VSEH SREDSTEV	3.693	19,6	4.934
ZA OSEB. DOHODKE NA PODLAGI MIN. DEL. % OD POSL. SKLADA	632	34	856
SKUPAJ OSNOVE	18.795	100%	25.173

Iz tega izhaja, da s planom namenimo 856.000 din za osebne dohodke na podlagi minimalnega dela, 4.934.000 din za akumulacijo, oz. razširitev materialne osnove dela in 19.383.000 din za osebne dohodke iz živega dela in skupno porabo. V teh sredstvih so zajeti tudi osebni dohodki in skupna poraba za TOZD BLP in DSSS v skupni višini 2.790.000 din. Iz tega izhaja, da s planom namenimo za osebne dohodke in sklad skupne porabe na ravni TOZD 16.590.000 din. Pri tem namenimo za sklad skupne porabe 1.500.000 din, za stanovanjski sklad 854.000 din, za osebne dohodke 14.245.000 din. Na osnovi tega izračunamo plansko vrednost enote dela in sicer tako:

$$\text{vrednost ED} = \frac{\text{načrtovana sredstva}}{\text{seštevek načrtovanih}} = \frac{14.245.000}{\text{ED } 729.600} = 19,52 \text{ din}$$

Zbor delavcev TOZD je na predlog delavskega sveta sprejel sklep, da se izplačuje akontativna vrednost ED v višini 19,00 din, s čimer je vrednost ED za 7,9 % višja, kot je bila izplačana v letu 1978.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

Z ukrepi si postavljamo temeljne naloge, katerim bomo v tem letu posvečali več pozornosti, da bi na ta način v naši TOZD odpravljali probleme, ki zmanjšujejo naše delovne uspehe.

V letu 1979 bomo, da bi cilje dosegli, prednostno skrbeli za:

— čimboljše izkoriščanje proizvodnih kapacitet,

— boljše izkoriščanje surovin, s čimer bi dosegli zmanjševanje odpadkov;

— izboljšanje meril delovne učinkovitosti, s težnjo da bi bila le-ta bolj približana vsakemu delavcu in bolj stimulativna;

— zmanjševanje rastočega obsega odsotnosti z dela, s čimer bi povečali število ur delovnega časa in povečali storilnost;

— nadaljnje izgrajevanje samoupravljanja na vseh področjih našega življenja in dela.